

ВОЄННА ПОЛІТОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма: *всі*
Курс навчання: 1 (осінній) семестр 2025-2026 навч. року
Кількість кредитів: 3, 90 годин
Мова викладання: українська
Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом
Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом

СИЛАБУС

Викладач:	Кандидат політ.н., доцент Милосердна Ірина Михайлівна
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdzily/polit/staff/5881-miloserdna-irina-mikhajlivna
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	i.myloserdna@onu.edu.ua

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дана дисципліна спрямована на формування знань у здобувачів щодо комплексного розуміння проблеми війни та агресії, мотиви сучасних війн, вплив політичного режиму держави на підготовку, ведення війни та порядок виходу з неї.

Метою дисципліни є формування уявлень про війну, набуття необхідних знань щодо ефективності політичного управління військовою сферою суспільного життя.

Основними завданнями дисципліни є:

- вивчення сутності війни як політичного явища;
- формування вмінь аналізу ролі органів державної влади в управлінні військовою організацією;
- розвиток у здобувачів умінь і навичок, необхідних для розуміння ролі та місця інститутів політичної системи в питаннях війни;
- формування знань щодо сучасних крипто- та квазівійн: інформаційної, економічної або фінансово-економічної, мережевих та ін.

Пререквізити: базова середня освіта.

ЗНАТИ: теоретико-методологічні засади вивчення політики та війни; політичну сутність війни; політичні засади підготовки до війни, ведення війни та виходу зі стану війни.

ВМІТИ: узагальнювати, критикувати та оцінювати наукові дослідження війни та миру; аналізувати ефективність діяльності органів державної влади в керівництві військовою організацією; орієнтуватися в сучасній державній, регіональній та міжнародній системі протидії воєнній загрозі.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год. д.ф.н. /6 год. з.ф.н.) та практичних (14 год. д.ф.н. / 4 год. з.ф.н.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год. д.ф.н. /80 год. з.ф.н.).

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
Політична сутність війни.	Визначати та аналізувати сутність війни. Знати та аналізувати сучасні підходи до визначення війни та агресії. Визначати сутність та причини «холодної війни». Визначати особливості та закони сучасної війни: інформаційної, економічної або фінансово-економічної, мережевих та ін.	Підготовка доповіді та презентації
Онтологія війни. Теорія справедливої війни	Знати сутність поглядів Сунь-Цзи, К. Клаузевіца, М. ван Кревельда та ін. щодо війни, ведення війни та виходу із стану війни. Знати закони війни та застосування стратегічного методу її дослідження. Знати сутність реалізму щодо війни: влада, безпека, націоналізм та пацифізму : етика, космополітизм та ненасильство. Знати сутність та зміст теорії справедливої війни та її особливості в сучасних умовах.	Підготовка доповіді та презентації
Засади політичного управління під час війни.	Знати і розуміти сутність воєнної політики, її структури та функції. Знати та відрізняти військову політику мирного та воєнного часів. Вміти визначати сутність військового насилля як соціально-політичного явища. Знати сутність понять «політичне протиборство», «військово-політична напруга», «військово-політична криза», «військове зіткнення» .	Підготовка доповіді та презентації
Еволюція та вдосконалення практики підтримання миру.	Знати міжнародно-правові підходи до визначення миротворчості. Знати зміст миротворчості як «справедлива війна», терміни та поняття в сфері миротворчості. Знати сутність та особливості західноєвропейської наукової школи миротворчої діяльності. Визначати зміст концепції гуманітарної інтервенції, концепції «відповідальності за захист», миротворчої концепції переходу від сучасної культури війни до культури миру і злагоди.	Підготовка доповіді та презентації
Інститути політичної системи в умовах війни. Громадянський контроль в військовій сфері.	Знати та розуміти сутність та особливості військово-громадянських відносин та їх моделі. Суспільні організації та ЗМІ в умовах війни та виходу із стану війни. Знати та аналізувати громадянський контроль в військовій сфері. Знати сучасні методи реагування на дезінформацію в інформаційних каналах сфери оборони	Підготовка доповіді та презентації
Програмні документи в сфері воєнної політики та політичне управління збройними силами: світовий досвід.	Знати засади формування воєнної доктрини держави. Вміти визначати політичний зміст воєнної доктрини держави. Знати та аналізувати Воєнну доктрину України. Визначати сутність політичного керівництва збройними силами в США, Німеччині, Франції, Італії, Північно-Східної Європи, Китаю. Знати особливості історичного характеру, який вплив на формування політичного керівництва збройними силами в державах.	Підготовка доповіді та презентації

Політичне управління Збройними силами в Україні.	Знати і розуміти сутність, принципи та цілі політичного керівництва Збройними Силами в Україні. Розуміти особливості інституціоналізації політичного керівництва збройними силами в Україні.	Підготовка доповіді та презентації
--	--	------------------------------------

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

- Гайду С. В. Політична функція держави в умовах воєнного стану: потрактування змісту у воєнних дослідженнях. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. Том 3. С. 5–13.
- Гогоша Орест Формування поняття і принципів миротворчої діяльності ООН. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2012. Випуск 30. С. 121–127. URL: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/VLNU_Mv_2012_30_16.pdf
- Голопатюк Л. С. Іващенко А. М., Розумний О. Д. Аналіз змін стратегії миротворчої діяльності Організації Об'єднаних Націй Резюме. *Збірник наукових праць центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*. 2016. №3. С.48-53. URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/view/126039/120726>
- Горник В. Г., Євмешкіна О. Л. Особливості формування та реалізації воєнної політики як складової оборонної політики України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73) № 1. С. 150–155.
- Жукорська Я. Історія виникнення та становлення миротворчої діяльності ООН. *Часопис Київського університету права*. 2020. Вип. 4. С. 423-427. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2020.76>
- Козюпа В. Проведення миротворчих операцій: виклики миротворчої діяльності. *Консенсус*. 2023. №1. С. 163-177. URL: <https://konsensus.net.ua/index.php/konsensus/article/view/53/48>
- Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст. 241. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 10. 04.2024 року).
- Про оборону України: Закон України від 06. 12. 1991р. № 1932. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст. 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
- Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України». Указ Президента України. 2021. № 121. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>
- Про Стратегію національної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року, введене в дію Указом Президента України від № 392/2020 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
- Свешніков С. В., Бочарніков В. П. Воєнна політика: сутність і проблеми формування й реалізації. *Наука і оборона*. 2018. № 1. С. 23–28. URL: <http://nio.nuou.org.ua/article/view/176627>
- Ситник Г. П. Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України: курс лекцій. К. : ТОВ «САК ЛТД», 2023. 112 с
- Тимошенко Р. И., Лобко М. М., Бочарніков В. П., Свешніков С. В. Погляди на планування розвитку в секторі безпеки і оборони України. *Наука і оборона*. 2016. № 3. С. 3-9.
- Участь Збройних Сил України у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки URL: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/mirotvorchist/>
- Цюрупа М.В. Основи загальної та воєнної політології / В.Ясинська. Заг.редакція Телелима В.М. К.: НУОУ, 2013.

Інформаційні ресурси

1. <http://irows.ucr.edu/> The Institute for Research on World-Systems

2. <https://web.archive.org/web/20051029101900/http://jwsr.ucr.edu/index.php>
3. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
5. <http://www.info-library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль проводиться під час лекцій та практичних занять.

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання реферативних доповідей, індивідуального завдання, тестові завдання.

Види роботи	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Політична сутність війни.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Онтологія війни. Теорія справедливої війни	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Засади політичного управління під час війни.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Еволюція та вдосконалення практики підтримання миру.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Інститути політичної системи в умовах війни. Громадянський контроль в військовій сфері.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Програмні документи в сфері воєнної політики та політичне управління збройними силами: світовий досвід	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Політичне управління Збройними силами в Україні.	0– 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
ІНДЗ	презентація, есе	30
Всього за практичні заняття		0-100

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 35 і більше балів.

Для здобувачів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається виконання додаткового завдання за темами лекційних, практичних занять чи самостійної (ІНДЗ) роботи або надається можливість пройти усне опитування на знання змісту навчальної дисципліни.

Самостійна робота здобувачів складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від здобувача систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках

навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.